

Arjessa mukana

HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN ASUKASLEHTI | 3 / 2023

Valoilmio tuo
iloa ja säihkettä
marraskuuhun

s. 6

Yhteystietoliite,
ota talteen tärkeät
puhelinnumerot

s. 9

Pitkä kokemus auttaa
lumishokissa

s. 14

Sisällys

Pysäkin 30. juhluvuosi alkaa Mummodiskolla.....	3
Wau - ihan erilaista Heljää.....	4
Lastenhoito peilaa yhteiskuntaa.....	5
Valoilmiö tuo iloa ja säihkettä marraskuuhun.....	6
Hämeenlinna on Suomen Masters mekka.....	8
Yhteystietoliite.....	9
Pientaloasuntoihin suositellaan sisäilman radon mittauksia.....	13
Pitkä kokemus auttaa lumishokissa.....	14
Yritysideat ottavat mittaa toisistaan	
Hämeenlinnan ”Leijonan luolassa”.....	16
Presidentinvaali 2024.....	18
Biojätteen lajittelu on helppoa ja tärkeää.....	19
Työllisyyspalvelut etsivät ratkaisuja	
työhön pääsyyn.....	20

SEURAA SOMESSA

- [f](#) Hämeenlinnan kaupunki
 [X](#) @HMLkaupunki
[@hameenlinnakaupunki](#)
[in](#) Hämeenlinnan kaupunki
 - The City of Hämeenlinna

ARJESSA MUKANA ON HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN JULKAISEMA ASUKASLEHTI, JOKA ILMESTYY VUOSITTAIN 3 KERTAA

JULKAISIJA
 Hämeenlinnan kaupunki
 Wetterhoffinkatu 2
 13100 Hämeenlinna
 viestinta@hameenlinna.fi

VASTAAVA TOIMITTAJA
 Mia Hällström

TAITTO
 Miika Kangasniemi

PAINOPAIKKA
 Forssan Kirjapaino Oy

PAINOS
 14 000

JAKELIJA
 Jakelujuniorit oy

E-JULKAISU
 www.hameenlinna.fi/
 asukaslehti

KANNEN KUVA
 Miika Kangasniemi

ISSN-L 1796-2501
 ISSN 1796-2501 (painettu)
 ISSN 2323-4512 (verkkojulkaisu)

Arjessa mukana
 –asukaslehden
 päästöt on kompensoitu täysimääräisesti
 VCS-sertifioidulla
 (verra.org) metsien-
 suojelehankkeella.

JOUSIEN JUHLAA - LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA 10 VUOTTA -JUHLAKONSERTTI

20.11.2023 klo 18 Verkatehtaan Vanaja-sali, Paasikiventie 2, Hämeenlinna

Juhlakonsertti järjestetään osana Lapsen oikeuksien viikon (20.-26.11.2023) ohjelmaa yhdessä Sibelius-opiston kanssa. Konsertissa esiintyy yhteensä noin sata Sibelius-opiston oppilasta ja alumnia. Kesäto noin 2 tuntia. Vapaa pääsy!

ASUKASLEHDEN JAKELU

Kaupungin asukaslehteä ei enää postiteta koteihin. Lehti on jaossa kirjastoissa, palvelupiste Kastellissa, terveysasemilla, kaupoissa, matkailukohteissa ja ikäihmisten asumisyksiköissä. Lehti on myös aina luettavissa osoitteessa www.hameenlinna.fi/asukaslehti
 Tavoittiko tämä lehti sinut? Voit antaa palautetta jakelusta: viestinta@hameenlinna.fi

PYSÄKIN 30. JUHLAVUOSI ALKAA MUMMODISKOLLA

teksti **Jenni Orjasniemi**
 kuva **Miika Kangasniemi**

Vapaaehtoiskeskus Pysäkki jatkaa tehtäväänsä yhteisön ja ikääntyvien hyvinvoinnin edistämiseksi pian jo kolmattakymmentä vuotta.

Vapaaehtoisuuteen perustuva toiminta lisää yhteisöllisyyttä ja tarjoaa mahdollisuuksia osallistua kaikille avoimeen toimintaan. Pysäkki täyttää tulevana vuonna 30 vuotta ja sitä juhlitaan ystäväpäivänä 14.2.2024 kello 13-15 Mummodiskon merkeissä Verkatehtaalla. Tilaisuuden juontaa **Tuija Piepponen** ja musiikista vastaa Mummodiskon oma DJ sekä valloittava **Meiju Suvas** Ihana-bändinsä kanssa.
 – Halusimme järjestää kaikille avoimet synttärijuhlat, jonka vuoksi päädyimme

kutsumaan Mummodiskon Hämeenlinnaan. Juhlapaikaksi valikoitui Verkatehdas sen keskeisen sijainnin ja reilun tilan vuoksi, kertoo vastaava ohjaaja **Sanna Salminen**.

– Kutsumme kaikki mukaan tanssimaan ja viettämään hauskaa iltapäivää yhdessä, jatkaa Salminen.

VAPAAEHTOISET PYSÄKIN TOIMINNAN YTIMESSÄ

Pysäkin historiaan on mahtunut erilaisia vaiheita ja toimintaa sekä paljon aktiivisia vapaaehtoisia. Vapaaehtoisten kanssa on tarkoituksena koota näyttely Pysäkin matkasta tähän päivään Hämeenlinnan Kumppanuustalon yläkertaan. Pysäkin toiminnassa mukana olleita pyydetään olemaan yhteydessä ja tulemaan mukaan näyttelyn toteutukseen. Kaupunkilaiset tullaan

**TERVETULOA PYSÄKIN
JOULUGLÖGILLE
KUMPPANUUSTALOLLE
(KIRJASTOKATU 1)
TORSTAINA 30.11.2023
KLO 11-14.**

Hämeenlinnan kaupungin ja Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan yhteishankkeena perustettu Vapaaehtoiskeskus Pysäkki on vuodesta 1994 toiminut kaikenikäisten kuntalaisten vapaaehtoiskeskuksena.

Vapaaehtoiskeskus Pysäkin yhteystiedot löydät Hämeenlinnan kaupungin verkkosivuilta, josta löytyy myös sähköinen yhteydenottolomake. Pysäkki julkaisee kuukausittain uutiskirjeen, jossa saa ajankohtaista tietoa toiminnasta. Kirjeen voi tilata sähköpostiin tai hakea paperisena Kumppanuustalon aulasta.

www.hameenlinna.fi/pysakki
[f](#) vapaaehtoiskeskuspysakki
[@](#) @vapaaehtoiskeskuspysakki

kutsumaan syyskuussa 2024 esille tulevan juhluvuoden näyttelyn avajaisiin ja synttärikahveille.

Kuten muinakin vuosina juhluvuoden päätteeksi muistetaan toiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia. PysäkkiJelpparit, PysäkkiKaverit, PysäkkiLuurit ja muut vapaaehtoiset mahdollistavat omalla toiminnallaan hyvinvointia kaikille. Vapaaehtoisten hyvinvoinnin tueksi heille tarjotaan säännöllisesti koulutusta, tukea ja virkistystä.

Pysäkin toimintaan voi osallistua oman elämäntilanteen ja toiveiden mukaan. Mukana ovat tervetulleita niin uudet kuin vanhat vapaaehtoiset.

Pysäkin toiminnassa tärkeintä on toisten tapaaminen ja yhdessä oleminen.

WAU - IHAN ERILAISTA HELJÄÄ!

Taiteilijaprofessori Heljä Liukko-Sundströmin uusi, kokeellinen teos ojentaa Hyvyyden voiman suoraan museovieraan syliin Skogsterin toisen kerroksen näyttelysalin ovella.

teksti Sirpa Silmäri

kuva Minna Komulainen

– Kookas seinäreliefi on mahdollisimman pelkistetty ja epätavallista Heljää. Se koostuu vain kahdesta väristä. Valkea kuvaa puhtautta ja kulta hyvyyttä. Ylhäältä tulee lohtua, toivoa ja voimaa, esittelee näyttely-amanuenssi **Riina Romppainen**.
– Suurin osa ihmisistä on hyviä. Heidän ajatuksensa pelastavat. He ovat kuin teoksen alalaidan kultaiset lehdet. Uskoa hyvyyden voimaan ja voittoon pitää korostaa ihmisille, sillä hyvä voittaa pahan lopulta aina, lohduttaa **Heljä Liukko-Sundström** yleisöään tässä pelottavassa ja sekavassa ajassa.

KIPINÄÄ RIITTÄÄ, KUN UUSII TYYLIÄ

Vaikuttavan reliefin vieressä tulijaa tervehtii omakuva taiteilijan pitkän uran alusta, vuodelta 1968. Kontrasti ilmentää, kuinka Heljä Liukko-Sundström on kypsytännyt omimman tyyliinsä vuosien varrella. Yli 50-vuotiselle uralle mahtuu valtava määrä töitä ja teoksia.

– Ne ovat suomalaista kulttuurihistoriaa, kuva- ja keramiikkataidetta, kuvanveistoa sekä taideteollisuutta ja designia. Ne ovat osa joka kodin sisustusta ja arjen esineistöä, mutta joukossa on myös uniikkeja teoksia, luettelee Romppainen.
Hänestä 85-vuotias taiteilija on mielen-

kiintoinen ihminen ja herkullinen persoona. Nuoremmilleen hän on oiva esimerkki, kuinka kipinää riittää yhä, kun uusii tyyliään ja antaa sen kehittyä.

– Tein retrospektiiviseen näyttelyyn uuden teoksen siksi, että haluan tuoda esille tärkeän asian: Vaikka ihminen ikääntyy, luovuuden voima säilyy, tietää Liukko-Sundström.

Hän korostaa, ettei vanheneminen ole pelkästään särkyä ja kipuja.

– Se voi olla myös suurta onnistumisen iloa työn tekemisestä. Työ on ihmisen lääke. Mielenkiinnon säilyminen pitää ajatukset avarina ja mielen siivillä lentäminen tekee onnelliseksi.

”Mielen siivillä lentäminen tekee onnelliseksi.”

NÄYTTELY ELÄÄ JA TEOKSET VAIHTUVAT

Keramiikkateoksia ja taidetta kotien seiniltä -näyttely on avoinna museossa ensi syksyyn saakka, mutta samanlaisena se ei esillä koko aikaa ole.

Heljä Liukko-Sundströmin uusimmat työt ovat kokeellista uniikkikeramiikkaa, jonka polttoa taiteilijaprofessori valvoi alkusyksyn öinä Humppilan ateljeesaan. – Öisin sähkö oli halvempaa!

– Tämä on elävä näyttely. Koska töitä on niin paljon, niitä vaihdetaan matkan varrella, kertoo Riina Romppainen.

Heljä Liukko-Sundströmin oman Humppilan ateljeen kokoelmien lisäksi töitä on tuotu Hämeenlinnaan ripustettavaksi Designmuseosta sekä taidemuseoista Helsingistä ja Turusta. Töitä on saatu lainaan myös neljältä intohimoiselta keräilijältä.
Näyttely jakautuu kolmeen osaan.

– Ensimmäisessä osassa on aika-akseli eli Heljän ensimmäisiä töitä sekä aivan uusimpia teoksia. Toinen osa on lapsuusmuistojen Satumaailma uniikkiveistoksineen. Ja kolmanteen olemme koonneet Heljän Arabian tuotantoa, kuvaa Romppainen.

Keramiikkateoksia ja taidetta kotien seiniltä -näyttely avoinna 30.9.2024 saakka Museo Skogsterissa, Raatihuoneenkatu 8, Hämeenlinna. Avoinna ti, to–su klo 11–17, ke klo 11–18.

LASTENHOITO PEILAA YHTEISKUNTAA

Sylit-näyttely syntyi päiväkotien esinelahjoituksista.

teksti Sirpa Silmäri

kuva Miika Kangasniemi

– Lastenhoidon historia on koko yhteiskunnan historiaa. Se on myös osa naisten ja lasten historiaa sekä käsitystä perheestä ja lapsen asemasta, esittelee *Sylit*-näyttelyä amanuenssi **Riina Romppainen** museo Skogsterista.

Kuka lapsen hoitaa, jos äiti ei pysty? Maa-seudulla ja talonpoikaiskulttuurissa rakkaisuuksia ei ollut kyse siitä, etteikö lapsia ja lastenhoitoa olisi arvostettu, vaan siitä, että äidin työpanos tarvittiin toisaalla.

– Jollei lasta voinut ottaa hurstissa mukaan pelloille, piti lastenhoito siirtää vähävoimaisemmille, usein alaikäisille tai vanhukseille.

Näin kehoja keikuttivat joko pikkupiit tai huutolaismummit. Vain säätyläisperheissä palkattiin ensin imettäjä, sitten lastenhoitaja ja myöhemmin kotiopettajatar.

HYVÄNTEKEVÄISYYDESTÄ AIDOKSI AMMATIKSI

Lastenhoito on ala, missä näkyy hyvin naisten kouluttautuminen ja naisten ammattiin siirtyminen.

Fröbeliläisyys nousi Saksassa 1880-luvulla. Leikkiä lasten kasvatuksessa korostava ideologia rantautui nopeasti myös Suomeen. Nuoria naisia lähti apurahojen turvin Saksaan alaa opiskelemaan.

– Toisaalta yhteiskunta kannusti, toisaalta vastusti. Emmittiin, niinkö tämä oli hyväksi nuorille naisille. Vuosisadan vaihteen tienoilla kyse oli kuitenkin sairaanhoita-

juuden ohella naisten ainoista väylistä kouluttautua ammattiin ja itsenäiselle uralle, kertoo Romppainen.

Hämeenlinnassa tuohon aikaan vaikutti rouvasväen seuran puheenjohtajana everstinrouva **Mathilda Petander**, voimakas- ja päättäväinen nuori nainen.

– Mathildan johtajatuksena oli saada kerkäläislapsen pois kadulta. Kaupunginistä sen enempiä kuin kaupunkilaisetkaan eivät aluksi oikein innostuneet lastentarhasta, koska lastenhoito nähtiin hyväntekeväisytenä.

Tarhassa tarjottu ilmainen ateria sai kuitenkin myös työläisäidit tuomaan lapsensa hoitoon.

Kansanlastentarhat vakiinnuttivat paikansa niin työpaikkoina kasvattajattarille kuin palveluntarjoajina perheille.

Hämeenlinnan yksityisen päiväkotitoiminnan aloitti Myllymäessä toinen tuon ajan

vahva nainen **Siiri Böök**. Kaupunki perusti ensimmäisen lastentarhan vuonna 1927.

LAHJOITUKSISTA IDEA NÄYTTELYYN

Idea kaupunginmuseon *Sylit*-näyttelyyn syntyi Kaivokadun ja Sairion päiväkotien tekemistä esinelahjoituksista kaupunginmuseon kokoelmiin.

Näyttelyssä voi tutustua muun muassa leikki- ja laulukirjoihin, itse tehtyihin leluihin, palapeleihin ja esiintymisasuihin.

Esillä on myös vanhaa esineistöä kehdestä syöttösarveen ja reikätuolista leikkiköhään.

Sylit-näyttely avoinna 7.1.2024 saakka Museo Skogsterissa, Raatihuoneenkatu 8, Hämeenlinna. Avoinna ti, to–su klo 11–17, ke klo 11–18.

VALOILMIÖ TUO ILOA JA SÄIHKETTÄ MARRASKUUHUN

teksti **Riikka-Leena Puistola**
kuva **Miika Kangasniemi**

Toista kertaa 23.-25.11.2023 järjestettävä Valoilmiö on valotaiteen osallistava kaupunkifestivaali kaiken ikäisille. Festivaalin taideteosten suunnitteluun ja toteutukseen on osallistunut taiteen ammattilaisten rinnalla yli tuhat hämeenlinnaista lasta ja nuorta.

Valoilmiön kolmetoista teosta sijoittuvat kantakaupunkiin ja Iittalan lasitehtaan alueelle. Festivaalin pääteokset löytyvät Sibeliuksenpuistosta ja Paasikiventien sillan läheltä Vanajavedestä. Hämeenlinnan kirkko on suuri lasten tekemän taiteen näyttämö. Kirkon sisäkattoon projisoidaan Aimokoulun oppilaiden tekemä Sekalaista seurakuntaa -teos

ja kirkossa esiintyy kolmen päivän aikana Sibeliuksen opiston oppilaita, paikallisia kuoroja ja muusikoita.

Yksi festivaalin pääteoksista on nimeltään *Pinnan alla*. *Flowers of life* -taiteilijaryhmän ja kolmen kaupungin, Hämeenlinnan, Oulun ja Vantaan lasten maalauksista koottu teos tarjoaa näkymän veden ja mielen syvyyksiin. Korkealla päiden yläpuolella kelluvassa maalauksinstallaatiossa hohtavat vedenalaiset eliöt ja kasvit taianomaisessa uv-valossa.

Vanajaveden ylle nousee mediataiteilija **Niko Tiaisen** ja HYKin kuvataiteen valinnaisen ryhmän oppilaiden yhteistyöteos *CIVITAS.0001*. Teoksen kolmantena tekijänä on koodi, joka muokkaa teok-

seen syötettyä materiaalia. Valokuvasta, piirroksista ja videomateriaalista koottu teos heijastuu vesihöyryyn.

Teosten lisäksi festivaalialueella kiertää erilaisia valosta inspiroituneita elävöittäjiä ja jättimäisiä valonukkeja. Kävijät pääsevät osallistumaan valotaiteen tekemiseen Raatihuoneenkatu 9-11 löytyvässä Pop up -galleriassa, Galleria ARXissa ja Valoasemaksi muuttuneella Linja-autoasemalla.

Teokset ovat valaistaina 23.-25.11. kello 17–21.

Tarkemmat teosesittelyt löytyvät osoitteesta: kulttuurikeskusarx.fi/valoilmio

Teokset 23.-25.11.2023 klo 17-21

- 1. Lightsphere** – Opus Company (Hämeenlinnan tori)
- 2. Pinnan alla** – Flowers of Life (Sibeliuksen puisto, Birger Jaarlin katu 15)
- 3. Sekalaista seurakuntaa** – Aimokoulu (Hämeenlinnan kirkko)
- 4. Pop up Galleria: Leikitäänkö?** – HAMKin opiskelijat (Raatihuoneenkatu 9-11)
- 5. Valoleikkipuisto** – (Arvi Kariston katu 6)
- 6. Camilla Vuorenmaa, Joustava sydän** (Hämeenlinnan taidemuseo, Engel, Viipurintie 2)
- 7. Leikin varjolla –näyttely** (Galleria ARX, Viipurintie 4)
- 8. CIVITAS.0001** – Niko Tiainen (Verkatehtaan ranta, Paasikiventien läheisyydessä)
- 9. HÄXin UV-graffiti** (Hopeaseppien sillan alikulku, Verkatehtaan pääty)
- 10. Valoasema: M_OTUS** – Niko Tiainen (Linja-autoaseman kulttuuritila, Eteläkatu 1)
- 11. Työpajalandia:** Erytislasten työpajateos, työpajoja (Linnankatu)
- 12. Overlay** – Niko Tiainen (Iittalan lasitehdas, Tehtaantie 3)
- 13. Iittalan koulun oppilaat** (Iittalan yhtenäiskoulu, Hollaajantie 2)

HÄMEENLINNA ON SUOMEN MASTERS MEKKA

Loimua Areenalla haetaan marraskuussa jo kymmenennen kerran maan kovakuntoisimpia mastersikäisiä crossfitaajia.

teksti **Sirpa Silmäri**
kuva **Janne kanervisto**

Linna Masters 2023 kokoaa marraskuun lopun juhlakisaansa CrossFitin harrastajia kaikkialta maasta. Ennakoon kotisaleilla suoritettujen karsintojen jälkeen kilpailuun on valittu niissä parhaiten menestyneet urheilijat, yhteensä noin 160.

Kyseessä on maan ainoa mittelo, jossa seulotaan voittajiksi 35–60+ -ikäluokkien nopeimmat ja nopeimmat, ketterimmät ja kestävimmat, ylipäänsä kovakuntoisimmat lajin taitajat. Ikäluokkia on kuusi niin naisten kuin miesten sarjoissa.

– Lajit ovat joka vuosi erilaiset. Niiden suunnitteluun panostetaan merkittävästi ja ne julkistetaan kilpailijoille sekä yleisölle

Linna Masters on ainoa 35–60+ -vuotiaille crossfitaajille tarkoitettu mittelo Suomessa. Muut kisat ovat nuorten tai avoimen sarjan kisoja.

vasta juuri ennen kisaa, kertoo CrossFit Hämeenlinnan toimitusjohtaja **Matias Lind**.

KUNTOSARJOILLA VARTTUNEETKIN LAJIN PARIIN

CrossFit-saleilla eri puolilla Suomea kyykätään, vedetään ja työnnetään kuormia, tempaistaan painoja, voimaillaan kahvakuulilla ja käsipainoilla, voimistellaan oman kehon painolla, hypellään narulla tai soudetaan sisällä.

Kaikkea tekemistä yhdistää se, että siinä käytetään koko kehoa ja tehdään liikkeitä monille nivelille. Treenit ovat lyhyitä, intensiivisiä ja monipuolisia.

– CrossFitin pariin pyritään saamaan mukaan kaikki, varttuneetkin. Linna Masters -tapahtumassa meillä on kilpasarjojen lisäksi myös kuntosarjat. Tänä vuonna kuntosarjoihin on perustettu uusi, ”raskas” kategoria aiemman vain ”kevyen” sarjan lisäksi. Kevyt sarja sopii paremmin lajin vasta aloittaneille, Lind vertailee.

Kilpasarjan finaaliin toivotaan yleisöä kannustamaan kisaajia. Suur tapahtuma Loimua Areenalla on myös sosiaalinen tapahtuma.

– Katsojaksi voi tulla kuka tahansa. Yleisöä odotetaan kummallekin kisapäivälle 300–400.

CrossFit Hämeenlinna on ainut Masters-kisoja Suomessa pyörittävä CrossFit-organisaatio.

– Siksi tämä kisa on niittänyt mainetta ja kunniaa. Kaikki lajin harrastajat Suomessa tietävät, mikä Linna Masters on ja pitä-

vät Hämeenlinnaa Masters Mekkana, iloitsee Lind.

Linna Masters 2023 -loppukilpailu Hämeenlinnan Loimua Areenalla, Härkätie 17 b, 25.–26.11.2023.

CROSSFIT

CrossFitin kehittäneen voimistelija Greg Glassmanin mukaan ihanteena on urheilija, joka on yhtä aikaa pikajuoksija, painonnostaja ja voimistelija. Paras crossfitaaja on liikkuva, nopea, kestävä ja vahva.

Suomessa on CrossFitia harrastettu vuodesta 2007 alkaen ja kisattu yli 10 vuotta. Laji sopii koko perheen yhteiseksi harrastukseksi. Liikkeet ja lajit ovat kaikille samat. Painoja ja liikkeitä vaihdetaan kunkin iän ja tason mukaan.

CrossFit on monipuolinen tapa saada keho kuntoon. Koskaan ei ole liian myöhäistä aloittaa.

Hämeenlinnassa voit harrastaa CrossFitia:
CrossFit Hämeenlinna,
www.crossfithameenlinna.com
CrossFit Ilves,
www.crossfitilves.com

PALVELEMME SINUA - IHAN LÄHELLÄ!

Olemme koonneet sinulle tärkeimmät yhteystietomme tähän liitteeseen. Nappaa se talteen! Ajantasaiset yhteystiedot löydät myös verkkosivuiltamme www.hameenlinna.fi/asiointi

KAUPUNGINTALO WETTERIN PALVELUPISTEET

Palvelupiste Kastelli kaupungintalo Wetterillä katutasossa tarjoaa sinulle paletin palveluja. Tervetuloa asioimaan Kastelliin!

HÄMEENLINNAN KAUPUNKINEUVONTA JA JOUKKOLIIKENTEEN ASIAKASPALVELU

03 621 3370
Wetterhoffinkatu 2
joukkoliikenne@hameenlinna.fi

Palvelemme kasvokkain, puhelimitse ja sähköpostitse ma-pe klo 9–16

Meiltä saat yleistä neuvontaa ja asiakaspalvelua liittyen Hämeenlinnan kaupungin palveluihin. Voit ladata Waltti-bussikortin, ostaa venepaikan, maksaa kaupungin lähettämiä laskuja, vuokrata mökin tai ostaa avantouintipaikkojen pukutiloihin kausilipun. Annamme matkailijoille matkailuneuvontaa ja myymme senioreille senioriliikuntakortteja.

MAAHANMUUTTOINFO IMMIGRATION INFO

03 621 2557
Wetterhoffinkatu 2
maahanmuuttoinfo@hameenlinna.fi

www.myintegration.fi
For immigrant services, the myintegration.fi-website is available in Finnish, Russian, English, Arabic and Somali.

Palvelemme kasvokkain, puhelimitse ja sähköpostitse ma-pe klo 10–12 ja 13–16. Meiltä saat monikielistä ohjausta ja neuvontaa. Annamme tietoa ja neuvoja arjen asioihin.

Open from Monday to Friday 10–12 a.m. and 1–4 p.m. Multilingual info on everyday matters: such as living, working, studying, filling documents, applying for permits and, free time activities. Our service is for everyone.

PYSÄKÖINNINVALVONNAN ASIAKASPALVELU

03 621 2568
Wetterhoffinkatu 2
pysakoinnivalvonta@hameenlinna.fi
Palvelemme kasvokkain ja puhelimitse ma-pe klo 10–12. Muina aikoina yhteydenotto sähköpostitse.

TYÖLLISYYSPALVELUJEN LOIKKA-HANKKEEN POP-UP-PISTE

Wetterhoffinkatu 2
Palvelemme kasvokkain ma ja to klo 10–12 ja 13–15
Asiakaspalvelukielet: suomi, ukraina, venäjä ja englanti

KELA DIGITUEN ASIOINTIPISTE

Wetterhoffinkatu 2
Palvelemme kasvokkain to klo 13–15.30.

KAUPUNKIRAKENTEEEN ASIAKASPALVELU

03 621 2310
Wetterhoffinkatu 2
mypalvelupiste@hameenlinna.fi

Palvelemme puhelimitse ma-pe klo 9–11 ja 12–15. Tapaamiset asiantuntijoiden kanssa sovittava etukäteen.

Palvelemme sinua asumiseen, rakentamiseen, kaavoitukseen ja katuihin sekä liikenteeseen liittyvissä asioissa. Lisäksi neuvomme kaupungin puistoihin, virkistysalueisiin ja metsiin sekä ympäristönvalvontaan liittyvissä asioissa.

LAPSET JA NUORET PERUSOPETUKSEN OHJAUS JA NEUVONTA

03 621 4145
perusopetus@hameenlinna.fi
Palvelemme puhelimitse ti ja to klo 10–12

ESI-JA PERUSOPETUKSEN KOULUKULJETUKSET

koulukuljetukset@hameenlinna.fi
Palvelemme sähköpostitse.

VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS JA NEUVONTA

03 621 4880

varhaiskasvatus@hameenlinna.fi

Palvelemme puhelimitse ti klo 10–12, to

klo 12–14

Neuvomme ja ohjaamme varhaiskasvatukseen liittyvissä asioissa ja asiakasmaksuisa.

NUORISOPALVELUT

Nuorisotyöntekijät tavoitavat kouluilta sekä sosiaalisen median eri kanavilla, sähköpostilla ja puhelimitse.

Nuorisotyöntekijöiden yhteystiedot löydät osoitteesta www.hameenlinna.fi/nuoret

KULTTUURIKESKUS ARX

Viipurintie 4

arx@hameenlinna.fi

Galleria ARX avoinna ti-to klo 15–18, la klo 10–14

HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN TYÖLLISYYSPALVELUT

Hattula, Hämeenlinna ja Janakkala osallistuvat yhdessä työllisyyden kuntakokeiluun, joka päättyy 31.12.2024. Kokeilun aikana osa työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävistä siirtyy kunnille. Kokeilun aikana työnhakija ilmoittautuu normaalisti TE-toimistoon, joka ohjaa kuntakokeilun piiriin kuuluvat asiakkaat kunnan asiakkaiksi.

Voit olla yhteydessä TE-toimistoon oma-asioinnin kautta

asiointi.mol.fi/omaasiointi/

OHJAAMO STAGE HÄMEENLINNA

Turuntie 4

Avoinna ma-to klo 12–16,

ma myös klo 16–20

Yhteydenottomake verkkosivulla

www.hameenlinna.fi/kuntakokeilu

Ohjaamossa alle 30-vuotiaat saavat monipuolisia palveluita ilman ajanvarausta tai ajanvarauksella. Ohjaamo kokoaa alle 30-vuotiaille nuorille tarkoitettuja palveluita yhteen paikkaan tavoitteenaan helpottaa palveluiden saamista ja tulevaisuuden suunnan löytämistä.

PÖÖLI

Höyrysaunanraitti 1 D

Pööli on avoinna ma-pe klo 9–16

Yhteydenottomake verkkosivulla

www.hameenlinna.fi/kuntakokeilu.

Pöölissä palveliaan yli 30-vuotiaita, ilman ajanvarausta tai etukäteen ajan varaamalla. Samoista tiloista löytyy kuntakokeilun sekä TE-toimiston palvelut.

UIMAHALLIT JA LIIKUNNANOHJAUS

HÄMEENLINNAN LIIKUNTAHALLIEN ASIAKASPALVELU

03 621 2558

Kiekkoritarinkuja 3 A

toimisto@liikuntahallit.fi

Palvelemme puhelimitse, sähköpostitse ja

kasvokkain ma-pe klo 9–15

HÄMEENLINNAN LIIKUNTAHALLIEN LIIKUNNANOHJAUS

03 621 7777

Palvelemme puhelimitse ma-pe klo 9–15

Liikunnanohjaaja vastaa liikuntaryhmiin liittyviin kysymyksiin.

HÄMEENLINNAN UIMAHALLI

03 621 2428

Uimarinkatu 14

hmluimahalli@liikuntahallit.fi

LAMMIN UIMAHALLI

040 455 7045

Lamminraitti 37

lammiuimahalli@liikuntahallit.fi

Tarkista uimahallien aukioloajat verkkosivuilta www.liikuntahallit.fi

TIESITKÖ JO

Vuoden 2024 senioriliikuntakortit tulevat myyntiin kaupunkineuvontaan palvelupiste Kastelliin ma 4.12. Kortilla 70 vuotta täyttäneet tai vuonna 2024 täyttävät hämeenlinnalaiset saavat hyviä liikuntaetuja.

VESI- JA JÄTEHUOLTO

HÄMEENLINNAN SEUDUN VEDEN ASIAKASPALVELU

03 621 2279

Laatuviat 03 621 2225

Vesijohtoviat 03 621 3717

Viemäriviat 03 621 3720

Paroistentie 7

hsvesi@hsvesi.fi

Palvelemme arkisin klo 8–15

VESILASKUTUS

03 621 3772

laskutus@hsvesi.fi

Palvelemme puhelimitse ma-pe klo 8–14

JÄTELAUTAKUNNAN ASIAKASPALVELU

03 621 4197

jatelautakunta@hameenlinna.fi

Palvelemme puhelimitse ma-ti klo 9–11, ke klo 16–18, to-pe klo 9–11

KIRJASTO-PALVELUPISTEET

Hämeenlinnan kaupunginkirjastoon kuuluvat pääkirjasto ja Hauhon, Kalvolan, Lammin, Nummen, Rengon ja Tuuloksen lähikirjastot sekä kirjastoautot Bella ja Urho. Pitäjien palvelupisteet toimivat kirjastojen yhteydessä.

vanamo.finna.fi

HÄMEENLINNAN KIRJASTON ASIAKASPALVELU

03 621 2612

Lukiokatu 2

kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta on paikalla ma-pe klo 10–19, la klo 10–15, su klo 12–16

Omatoimiaika ma-su klo 6–22

HAUHON KIRJASTO-PALVELUPISTE

03 621 3634

Sauvalanaukio 4

kalvola.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla ma-ti klo 12–18, ke-pe klo 10–16

omatoimiaika ma-pe klo 7–18, la-su 7–15

KALVOLAN KIRJASTO-PALVELUPISTE

03 621 3615

Punnamäentie 18

hauho.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla ma-ti klo 12–18, ke-pe klo 10–16

omatoimiaika ma-su klo 6–22

LAMMIN KIRJASTO-PALVELUPISTE

03 621 3641

Linjatie 12

lammi.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla ma-ti klo 12–18, ke-pe klo 10–16

omatoimiaika ma-su klo 6–22

RENGON KIRJASTO-PALVELUPISTE

03 621 3639

Rengonraitti 7

renko.kirjasto@hameenlinna.fi

Avoinna ma-ti klo 13–18, ke-pe klo 11–16

TUULOKSEN KIRJASTO-PALVELUPISTE

03 621 3645

Pannujärventie 10

tuulos.kirjasto@hameenlinna.fi

Avoinna ma-ti 13–18, ke-to 11–16

NUMMEN KIRJASTO

03 621 3468

Kylätie 24

nummi.kirjasto@hameenlinna.fi

Henkilökunta paikalla ma-ti klo 12–18, ke-pe klo 10–16

omatoimiaika ma-su klo 6–22

MUSEOT

Hämeenlinna on museoiden kaupunki, jossa voit kokea elämyksiä historian ja taiteen maailmassa.

HÄMEENLINNAN TAIDEMUSEO

03 621 3017 / 03 621 2669

Viipurintie 2

taidemuseo@hameenlinna.fi

Avoinna ti-to klo 11–18, pe-su klo 11–17

SIBELIUKSEN SYNTYMÄKOTI

03 621 2755

Hallituskatu 11

sibeliuksensyntymakoti@hameenlinna.fi

Avoinna ti-su klo 12–16

PALANDERIN TALO

03 621 2967

Linnankatu 16

palanderintalo@hameenlinna.fi

Avoinna la-su klo 12–16

MUSEO SKOGSTER

03 621 2979

Raatihuoneenkatu 8

museoskogster@hameenlinna.fi

Avoinna ti, to-su klo 11–17, ke klo 11–18

KAUPUNGINARKISTON ASIAKASPALVELU

ASIAKASPALVELU

03 621 3397

Aittatie 2

kaupunginarkisto@hameenlinna.fi

Palvelemme puhelimitse avoinna ti-to klo

9–11

Kaupunginarkisto tarjoaa kaupunkilaisten ja tutkijoiden käyttöön pääasiasa viranomaisen arkistoja, mutta myös paikallishistoriallisesti merkittäviä yksityisarkistoja.

ELÄINLÄÄKÄRIT

KANTAKAUPUNGIN ELÄINLÄÄKÄRIVASTAANOTTO

050 332 0546

050 509 1135

Hämeenlinnan eläinlääkärivastaanotto, Suomen kasarmi 20

Ajanvaraus ma-pe klo 8–9

TUULOKSEN ELÄINLÄÄKÄRIVASTAANOTTO

050 021 6683 / Järvinen

040 096 2678 / Lindholm

Tuuloksen eläinlääkärivastaanotto, Pannujärventie 12

Ajanvaraus ma-pe klo 8–9

VAPAAEHTOIS-TOIMINTA

VAPAAEHTOISKESKUS PYSÄKKI

050 514 0366

Kirjastokatu 1

Toimisto on avoinna ma-to klo 9–15. Tapaaminen sovittava etukäteen.

Vapaaehtoistoimintaa yhteisön ja ikääntyvien hyvinvoinnin edistämiseksi. Pysäkki tarjoaa mahdollisuuksia osallistua kaikille avoimeen toimintaan.

Oma Hämeen uuden puhelinvaihteen numero on **03 629 629**. Kanta-Hämeen keskussairaalaan puhelinvaihte **03 6291** palvelee lisäksi edelleen.

TERVEYSPALVELUT

Terveysasemien ajanvaraus

Avoinna ma-pe klo 8–14

Viipurintie

- Tiimi 1 (A-KOS) 03 621 9185
- Tiimi 2 (KOT-PUK) 03 621 9165
- Tiimi 3 (PUL-Ö) 03 621 9881

Hauho 03 621 9140

Idänpää 03 621 9145

Jukola 03 621 9150

Kalvola 03 621 9160

Lammi 03 621 9130

Ojoinen 03 621 9170

Renko 03 621 9175

Hammashoidon keskitetty

ajanvaraus 03 621 9100

Kiireellisen hoidon ajanvaraukset klo 8–10, kiireettömät klo 10 jälkeen.

Käytössä on takaisinsoittojärjestelmä.

Jos tarvitset nopeasti neuvoja, soita päivystysapuun 116 117. Häättilanteessa soita 112.

SOSIAALIPALVELUT

Taloudellisen tuen yksikkö

03 629 6570 Avoinna ma-to klo 9–12 ja 13–15 sekä pe klo 9–12

Sosiaali- ja kriisipäivystys

03 629 6560 Avoinna 24/7

Lapsiperheiden palveluohjaus

03 629 6565 Avoinna ma-to klo 9–12

Ikäihmisten asiakasohjaus

Avoinna ma, ke ja pe klo 9–10 sekä ti ja to klo 12–13

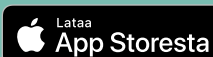
HUOM! uusi numero p. 03 629 6620

Uutta! Oma Häme -sovellus

Varaa aika influenssarokotukseen helposti Oma Häme - mobiilisovelluksella

Skannaa koodi tai lue lisää: asiointi.omahame.fi

Oma Häme

Kanta-Hämeen hyvinvointialue | omahame.fi

PIENTALOASUNTOIHIN SUOSITELLAAN SISÄILMAN RADON-MITTAUKSIA

Radon on näkymätön ja hajuton radioaktiivinen kaasu. Sitä voi esiintyä rakennuksen sisäilmassa kaikkialla Suomessa, ei pelkästään ns. radonalueilla. Radonia muodostuu maaperässä, ja rakennuksen alla oleva maaperä on tärkein sisäilman radonin lähde.

teksti Satu Sjöblom

kuva Miika Kangasniemi

Pitkäaikainen altistuminen radonille lisää merkittävästi riskiä sairastua keuhkosyöpään. Suomessa radonin liittyvien keuhkosyöpien määrä on noin 150–270 tapausta vuodessa. Radonia ei voi aistia. Se ei aiheuta allergisia reaktioita tai yleisoireita kuten huimausta tai väsymystä.

HÄMEENLINNA JA HATTULA KUULUVAT RADONALUEISIIN

Säteilyturvakeskus (STUK) on arvioinut, että huolimatta radonin esiintymisestä Suomessa vain noin 10 % pientaloasunnoista on mitattu radonin osalta. Radon-mittauksia olisi hyvä tehdä nykyistä laajemmin pientaloissa, rivitaloissa ja kerrostalojen ensimmäisten kerrosten asunnoissa, jotta voidaan varmistua radonturvallisuudesta. Hämeenlinnan ja Hattulan alueet kuuluvat radonalueisiin.

Asunnon ja muiden oleskelutilojen radonpitoisuus määritetään purkkimittausmenetelmällä, joka kertoo mittausajan radonpitoisuuden keskiarvon. Radonpitoisuuden purkkimittauksen on oltava yhtäjaksoinen ja kestävä vähintään kaksi kuukautta. Mittaus on tehtävä syyskuun alun ja toukuun lopun välisenä aikana.

RADONPITOISUUDEN MÄÄRITTÄMINEN ON HELPPOA

Mittauspurkit voi ostaa suoraan esimerkiksi STUKin verkkokaupasta tai STUKin hyväksymää radonmittausmenetelmää käyttävältä palveluntarjoajalta. Purkit saa kotiinsa kätevästi postitse ja mukana on ohjeet, mihin radonpurkit tulee kotona sijoittaa. Mittausajan päätyttyä purkit palautetaan postitse tilauspaikkaan. Asuntojen radonmittausten tilaamisesta vastaa yleensä asunnon omistaja tai taloyhtiö (hallitus tai isännöitsijä), mutta myös vuokralainen voi tilata mittauksen kotiinsa.

Asunnon ja muun oleskelutilan sekä säännöllisen työn työpaikkojen sisäilman radonpitoisuuden viitearvo on 300 becquereliä kuutiometrissä, Bq/m³.

KIINTEISTÖN RADONPITOISUUKSIA VOIDAAN HALLITA

Radonpitoisuuden hallintatoimia ovat esimerkiksi vuotoilmareittien tiivistäminen, ilmanvaihtotekniset toimenpiteet tai radonimuri- ja radonkaivoratkaisut. Korjausten onnistuminen ja radoniin liittyvän terveyshaitan poistuminen tulee varmentaa uusintamittauksella käyttäen samaa mittaus tapaa kuin terveyshaitan toteamisessa on käytetty.

Lue lisää aiheesta Säteilyturvakeskuksen verkkosivuilta: www.stuk.fi/sisailman-radonmittaukset

Sairion pientaloaluetta

teksti *Sirpa Silmäri*
kuva *Miika Kangasniemi*

PITKÄ KOKEMUS AUTTAA LUMISHOKISSA

Tuli mitä tuli, me olemme valmiita talveen, lupaa Hämeenlinnan kaupungin vastaava kunnossapitomestari Markus Lahtinen.

– Tykkään siitä tilanteesta, kun on saatu hommat tehtyä. Lunta on kaikkialla, mutta kadut ja väylät ovat puhtaat ja ihmiset pääsevät kulkemaan. Se fiilis on hieno ja pal-kitsee.

Parina edellisvuonna **Markus Lahtinen** on päässyt fiilistelemään liiankin usein, niin runsaslumisia ja säiltään siksakkaavia ovat talvet olleet.

Aina hämeenlinnalaiset eivät ole olleet Lahtisen kanssa ihan samanmielisiä.

– On tullut täydellä kaljatökillä parvekkeelta kohti, kun torin puhdistus on ollut asukkaasta liian varhain liian änekästä. Ja on aurausjäljestä päätellen arveltu liikkeellä olleen toimistotyöntekijän.

Totta toinen puoli. Pääsääntöisesti Lahtinen työskentelee toimistossaan Suosaarentien varikolla. Kiireisimmissä saumoissa hän kuitenkin hyppää myös itse aurausau-ton rattiin.

Toissa talven lumishokissa hän otti koppia 500 kipakan viestin viikkopalautteen pahimmasta postista. Työnjohtajat ja sähköpostin seuloja jeesasivat kaupunkilaisten muun palautteen kanssa. Tuolloin työka-verit kaupungilla ristivätkin Lahtisen Hämeenlinnan tavoitelluimmaksi mieheksi.

– Pitkä kokemus auttaa. Samoin liikunta ja lepo palautumiseen. En ota kärkevääkään palautetta henkilökohtaisesti. Kaikki tehdään, mikä pystytään.

OMAA VÄKEÄ NYT ULKOPUOLISIA ENEMMÄN

Kunnossapitotiimiään Lahtinen kehuu vastuulliseksi ja yhteishenkeä hyväksi. Viikon vetovastuut on työnjohdossa jaettu kahtia, ettei kenellekään tule kohtuutonta työputkea.

– Kuskit ovat luotettavia ja pitkään talossa olleita. He tietävät, mitä tekevät ja missä järjestyksessä.

Hyvästä työilmapiiristä kertoo pieni vaihtuvuus 33 hengen kunnossapito-osastolla. Työpaikka kiinnostaa myös uusia tulijoita. Syksyllä avoinna olleeseen paikkaan tuli 50 hakemusta.

– Tilanne on muuttunut aiemmasta niin, että nyt meillä on enemmän omaa porukkaa kuin ulkopuolisia. Olen tyytyväinen tähän tilanteeseen, kiittelee Lahtinen.

– Tällä hetkellä urakoitsijaryhmistä yksi tulee avuksi Helsingistä saakka. Iittalassa on oma porukkansa.

KOLMEN SENTIN JÄLKEEN LÄHTÖKÄSKY

Kunnossapidon päivystykset on jaettu kolmeen ryhmään. Lähtövalmius on yöstä päivää niin arkena kuin pyhänä.

Kun lunta on tuprutanut kolmen sentin kerros, keräillään Suosaarentien ja Miekkalinnan takaisilla varikoilla kampeita kasaan ja suunnistetaan tien päälle.

– Tunnin sisällä kelikeskuksen tänne päivystäjille välittämästä hälytyksestä ollaan liikkeellä. Ensimmäinen, pitkä aurauksieros tehdään kantakaupungista kymppitie-lle. Siellä käännytään ja palataan Kaivokadulle sekä Paasikivenkadulle.

Letkassa on neljä autoa, jolloin siistiä jälkeä syntyy kerralla. Tunnissa pääväylät ovat auki. Sen jälkeen on asuntokatujen vuoro. Kaikkiaan myräkän jälkien siivoaminen vie 8–12 tuntia.

– Kierros ykkösluokan reiteillä ja kevyen

liikenteen väylillä maksaa noin 25 000 euroa, ynnää Lahtinen.

– Tämä on lain vaatima tehtävä, josta ei luistella. Tuli mitä tuli, me olemme valmiita.

Kolmannen polven kunnossapitäjä Markus Lahtinen, 58, on toiveammattis-saan.

– Jo 9-vuotiaana viihdyin isän lumikoneen

kyydissä ja suunnittelin töitä tiehöylänkuljettajana. Parasta oli, kun liikkeelle lähdettiin yöpimeällä.

Myös isoisä oli kunnossapitäjä. Rakennusmestareita Lahtisen suvussa on näin kolmessa polvessa.

– Neljättä ei ketjuun kuitenkaan tullut, koska poika valitsi pelisuunnittelun.

OMISTAJA LUMELLA ON VASTA MAASSA

Niin kauan, kun lumi on ilmassa, se ei kuulu kenellekään. Maassa sillä on jo omistaja ja aurauksella vastuulliset.

Hämeenlinnan vastaava kunnossapitomestari Markus Lahtinen muistuttaa työnjaosta kaupungin ja kiinteistön-omistajien kesken.

– Kaupunki avaa torin ja ruutukaavakeskustan ajoradat. Jalkakäytävät kuuluvat kunkin kiinteistön omistajille ja kunnossapitäjille.

Lumen läjityksestä osapuolilla on herasmiessopimus.

– Sen mukaan lumet siirretään kolmen päivän aikana kadulta lumenkaatopaikalle. Parkkipaikoille ja suojateiden eteen on saatettu koota kiinteistöiltä koko talven lumet kaupungin hoidettavaksi. Tähän kaipaaisin tänä talvena parannusta.

Kunnossapito-osasto saa paljon palautetta öisestä lumenpoistosta ja melusta.

– Suurin meteli aiheutuu, kun lunta ajetaan pois. Se tehdään useimmiten öisin. Silloin saa enemmän aikaiseksi, kun ei ole liikennettä vastuksina. Kuormates-

sa peruutuspiippari herättää ihmiset. Tämä aiheuttaa meillekin palautetta, vaikka työ on urakoitsijoiden kontolla.

OMAKOTIASUJAN TUTTU LUMITUSKA

Lumi on käsiteltävä omalla tontilla.

– Se on hankalaa, kun tontit ovat pieniä ja lunta paljon. Korkealle kinosten päälle sitä on raskasta puskea, myöntää Lahtinen.

– Mutta naapuriakaan sillä ei saa kiusata, eikä työntää kadulle auran vietäväksi.

Lahtinen ymmärtää omakotiasukkaiden kiukun ja turhautumisen myös silloin, kun aamulla siistitty pihaliittymä on iltapäivällä työstä tullessa aurattu tukkoon.

– Ilkeyksissään kuljettajat eivät liittyviä vallilla tuki. Syy on kalustossa. Auroilla ei liittyviä saada samalla tavalla puh-taaksi kuin tiekarhujen sivusiivellä, se-littää Lahtinen.

Hän jakaa saman tuplatyön tuskan omakotitalossa asuvana itsekin.

teksti *Tanja Mäki-Kulmala* kuvat *Tanja Mäki-Kulmala, Olli-Pekka Latvala*

YRITYSIDEAT OTTAVAT MITTAA TOISISTAAN HÄMEENLINNAN ”LEIJONAN LUOLASSA”

Hämeenlinnan oman yrityskilpailu Linnan Business Turnajaisten finaali taistellaan näyttävämmiin kuin koskaan aikaisemmin torstaina 24.11. Verkatehtaan upeissa puitteissa. Kaupunkilaiset ovat tervetulleita seuraamaan hämeenlinalaisyrittysten esityksiä, kannustamaan suosikkiaan ja katsomaan, kuka kilpailijoista tekee vaikutuksen kovatasoiseen tuomaristoon.

Mitä yhteistä on juomaveden muutostaikuruudella, laidunmökkikonseptilla ja kansainvälisellä selviytymispelillä? Ne kaikki ovat hämeenlinalaisia yritysideoita, jotka kilpailivat viime vuonna Linnan Business Turnajaisten finaaliaistossa. Tänä vuonna Linnan Business Turnajaisten tammikuussa käynnistyneestä valmennusohjelmasta on jälleen valittu finaaliaistoon liki 20 hämeenlinalaista yritysideoita ottamaan mittaa toisistaan ja taistelemaan tuomariston edessä yhteensä 85 000 euron voittopotista. Yrityksille on vuoden mittaisessa valmennuksessa tarjoutunut mahdollisuuksia hyödyntää ulkopuolista asiantuntija-apua ja hankkia rahoitusta sekä näkyvyyttä.

Kilpailua käydään kolmessa sarjassa: KIIH-DYTYSarjan yritykset ovat jo luoneet me-

nestystarinansa ensimmäiset luvut ja hakevat nyt voimakasta kasvua joko kotimaassa tai kansainvälisesti. KASVUsarja on tarkoitettu uudistusta sekä kasvua hakeville hämeenlinalaisille matkailutoimijoille. IDEAsarjassa pääsevät esiin uudet hämeenlinalaiset yritysideoita, jotka hakevat sparrausta ja rahoitusta ideansa kehittämiseen. – Olemme erittäin ylpeitä Hämeenlinnan kovatasoisesta yrityskentästä ja toivotamme kaikki Hämeenlinnan elinvoimasta kiinnostuneet tervetulleiksi yleisöön kilpailua seuraamaan!, Linnan Kehityksestä kerrotaan terveisiä kaupunkilaisille.

Tapahtumaan on yleisölle vapaa pääsy. Tutustu kilpailijoihin, tuomaristoon ja ilmoittaudu yleisöön etukäteen osoitteessa www.linnanbusinessturnajaiset.fi

LINNAN BUSINESS TURNAJAISET SIIVITTI JALAVANIEMEN LAIDUNMÖKIT IDEASTA TOTEUTUKSEEN

Viime vuonna matkailuyritysten KASVUsarjan voittajaksi valittiin Jalavaniemi Oy:n idea laidunmökkikonseptista, jossa tuomaristo näki vahvan kilpailijan Lapin iglu-elämyksille sekä merkittävää potentiaalia myös kansainvälisille markkinoille.

Iittalassa sijaitseva Jalavaniemi on sukutila ja idyllinen kartanomiljö, joka perinteisen maatilatoimintansa lisäksi tarjoaa majoituspalveluja alueen kahdessa korkeatasoisessa huvilassa sekä n. 150-paikkaisella matkailuvaunualueella.

Henri ja Minna Lindholm vastaanottivat Linnan Business Turnajaisten KASVUsarjan voittostipendin finaaliin marraskuussa 2022.

Kartanon mailla kasvatetaan ylämaankarjaa ja alun perin idea laidunmökkikonseptista syntyikin matkailijoiden viettäessä aikaa laitumella laiduntavaa karjaa ihastellen. Eläinten läheisyys ja niiden touhujen seuraaminen koettiin rauhoittavaksi ja maadoittavaksi.

– Elämyksellinen yö laitumella luonnon ja eläinten keskellä sijaitsevassa laidunmökkissä tarjoaa irtioton arkeen ja mahdollisuuden rauhoittua sekä kokea jotain tavanomaisesta poikkeavaa, Jalavaniemen yrittäjä **Henri Lindholm** kertoo. – Konsepti vastaa myös elämyksellisen majoitustarjonnan kysyntään Hämeen alueella, **Minna Lindholm** täydentää.

Linnan Business Turnajaisten voiton jälkeen laidunmökkipilotti lähti rakentumaan rivakasti ja viimeistä vaille valmis pilottimökki odottaa siirtoa laidunalueelle heti, kun tarvittavat kaivuut ja putkityöt alueelle on saatu tehtyä. Ensimmäisiä laidunmökkimajoittajia odotetaan ensi kesäksi.

– Olisi ollut huikeaa saada pilottimökki valmiiksi jo tänä kesäksi, mutta varmasti idean uutuusarvo säilyy ensi vuoteenkin. Meillä on pienet resurssit, ja tärkeintä on kuitenkin monelta kantilta vastuullinen ja kestävä tekeminen, Lindholm pohtivat.

– Haluamme satsata markkinointiin ja laittaa paikat muutoinkin viimeisen päälle kuntoon ennen lanseerausta.

Matkailuyrittäjien kesä on joka tapauksessa ollut kiireinen.

– Meillä on hyvä, vakiintunut tilanne. Asiakaspaikoistamme valtaosa on kausipaikko-

Jalavaniemen alueella siirtoa odottava pilottimökki on herättänyt runsaasti kiinnostusta alueen vakioasiakkaiden keskuudessa.

ja, ja monet asiakkaamme ovat viihtyneet meillä jo vuosia, ellei peräti kymmeniä. Linnan Business Turnajaisten voittoakin juhliittiin asiakasyhteisön kesken, Minna Lindholm hymyilee.

Jalavaniemeen ovat löytäneet myös kansainväliset matkailijat, joiden ansiosta kesäkausi jatkuu pitkälle syksyyn.

– Esimerkiksi monissa etelä-Euroopan maissa lomakausi osuu tyypillisesti meidän elo-syyskuuhun, mikä tarjoaa suomalaisille matkailualan toimijoille mahdollisuuden kauden pidentämiseen.

Lindholm kertovat pyöritelleensä ide-

aa elämyksellisestä laidunmökkistä jo parin vuoden ajan, kunnes osallistuminen Linnan Business Turnajaisiin vuoden 2022 alussa sysäsi ajatuksen konkreettisesti eteenpäin.

– Linnan Business Turnajaisten valmennuspäivät antavat niin paljon työkaluja oman yritystoiminnan kehittämiseen, vaikka finaaliapaikkaa tai sijoitusta ei irtoaisikaan. Kokonaisuudessaan Linnan Business Turnajaiset on ihan huikea mahdollistaja paikalliselle yritysmaailmalle, eihän vastavaa konseptia ole muissa kaupungeissa.

PRESIDENTINVAALI 2024

teksti *Christer Brännkärr*

Tasavallan presidentti valitaan välittömällä vaalilla syntyperäisistä Suomen kansalaisista kuuden vuoden toimikaudeksi. Sama henkilö voidaan valita presidentiksi enintään kahdeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi.

Presidentiksi valitaan ehdokas, joka saa vaalissa enemmän kuin puolet annetuista äänistä. Jos kukaan ehdokkaista ei ole saanut enemmistöä annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä. Presidentiksi valitaan tällöin uudessa vaalissa enemmän ääniä saanut ehdokas. Jos on asetettu vain yksi ehdokas, hän tulee valituksi presidentiksi ilman vaalia.

VAALIEN AIKA

Varsinainen vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024, jolloin vaalihuoneistot ovat avoinna klo 9-20. Ennakkoäänestys on kotimaassa 17.1.-23.1.2024.

Jos vaaleissa käydään toinen kierros, on varsinainen vaalipäivä sunnuntai 11.2.2024. Tällöin vaalihuoneistot ovat avoinna klo 9-20. Ennakkoäänestys on kotimaassa 31.1.-6.2.2024.

Varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikat voit tarkistaa kaupungin verkkosivulta www.hameenlinna.fi/vaalit, lehdissä julkaistavasta kuulutuksesta ja äänioikeusilmoituksen mukana tulevasta kirjeestä. Myös oma äänestysalue ja varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikka ilmenevät kotiin tulevasta ilmoituskortista.

Kaikki Suomi.fi-viestejä käyttävät äänioikeutetut saavat paperipostin sijaan ilmoituksen äänioikeudestaan presidentinvaalissa sähköisessä muodossa.

ÄÄNIOIKEUS JA HENKILÖLLISYDEN TODENTAMINEN

Äänioikeus presidentinvaalissa on jokaisella Suomen kansalaisella, joka täyttää 18 vuotta viimeistään 28.1.2024. Äänestäjän on todistettava henkilöllisyytensä.

Henkilöllisyyden voi todistaa poliisin antamalla henkilökortilla, passilla, ajokortilla tai kuvallisella Kela-kortilla. Henkilöllisyyden todistamiseen ei kelpaa ilmoituskortti äänioikeudesta.

Jos äänestäjällä ei ole henkilöllisyyttä osoittavaa asiakirjaa, poliisilta voi saada maksutta väliaikaisen henkilökortin äänestämistä varten. Kortti on haettava hyvissä ajoin ennen vaalipäivää.

MAHDOLLISUUS KOTIÄÄNESTYKSEEN

Äänioikeutettu henkilö, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- tai ennakkoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa ennakolta äänestää kotonaan siinä kunnassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kotikunnakseen.

Kotiäänestyksen yhteydessä voi äänestää kotiäänestykseen oikeutetun kanssa samassa taloudessa asuva omaishoitaja, jos kyseinen kunta on hänen kotikuntansa. Kotiäänestystä tulee pyytää keskusvaalilautakunnalta (vaalitoimistosta) viimeistään 16.1.2024 klo 16 (ensimmäinen kierros) ja 30.1.2024 klo 16 (toinen kierros). Nämä aikarajat ovat ehdottomia.

LAITOKSESSA ÄÄNESTYS

Ennakkoäänestysaikoina 17.1.-23.1.2024 ja 31.1.-6.2.2024 järjestetään laitosäänestys.

Ennakkoäänestys järjestetään: sairaaloissa, ympärivuorokautista hoitoa antavissa ja muissa kaupunginhallituksen määräämissä sosiaalihuollon toimintayksiköissä, rangaistuslaitoksissa ja varuskunnissa.

Laitosäänestyksessä saavat äänestää laitoksissa hoidettavana olevat tai niihin otetut henkilöt. Laitosäänestys ei koske laitosten henkilökuntaa.

Sosiaalihuollon laitosten yhteydessä olevat vuokra-asunnot eivät ole laitosäänestyksen piirissä. Näissä asuvat henkilöt voivat äänestää omalla äänestysalueellaan varsinaisena vaalipäivänä, ennakkoäänestyspaikoissa tai mikäli heidän terveydentilansa sitä edellyttää tilata kotiäänestyksen.

HÄMEENLINNAN KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Wetterhoffinkatu 2
13100 Hämeenlinna

Vaalipuhelin 03 621 2050 (virka-aikana)
Keskusvaalilautakunnan sähköpostiosoite: vaalit@hameenlinna.fi

Lisätietoja antaa tarvittaessa keskusvaalilautakunnan sihteeri, kaupunginlakimies Teppo Koskinen
teppo.koskinen@hameenlinna.fi,
puh. 040 564 9900.

BIOJÄTTEEN LAJITTELU ON HELPPOA JA TÄRKEÄÄ!

Tuleeko meille biojäteastia? Onko kompostointi pakollista? Milloin se kompostointitarkastaja oikein tulee? Moni hämeenlinnalainen on syksyn aikana miettinyt, miten oman kiinteistön biojätteen lajitteluvelvollisuus hoidetaan.

teksti *Veera Petäsno*
kuva *Miika Kangasniemi*

Biojätteen kerääminen alkaa Hämeenlinnassa 1.9.2024 yli 5 000 asukkaan taajamissa, eli keskustaajamassa, joka ylettyy Hattulan Rahkoilasta keskustan yli Janakkalan puolelle. Keräysalueen asukkaille tulee joko biojäteastia tai kiinteistölle pitää hankkia oma kompostori.

BIOJÄTTEEN VOI LAJITELLA JOKO OMAAN TAI YHTEISEEN JÄTEASTIAAN

Kiertokapula Oy toimittaa keräysalueen asukkaille tuulettuvan biojäteastian, jota jäteauto käy säännöllisesti tyhjentämässä. Tuulettuvan biojäteastian pisin mahdollinen tyhjennysväli on jopa neljä viikkoa. Tuulettuvassa biojäteastiassa biojäte kiuuu, eikä se haise.

Jos biojätettä syntyy kotona vain vähän, on kimppeä hyvä ja edullinen vaihtoehto. Kimppan voi sopia naapurin kanssa (etäisyys maksimissaan 500 metriä) ja tyhjennyskulut jaetaan kimpan osakkaiden kesken. Yhden biojäteastian maksimi käyttäjämäärä on viisi kiinteistöä. Kimpalle valitaan vastuhenkilö, joka ilmoittaa kimpasta ja sen muutoksista Kiertokapula Oy:lle. Biojäte pakataan paperipussiin, biohajoavaan muovipussiin tai tavalliseen muovipussiin. Kiertokapula Oy:n verkkosivuilta voi katsoa, mitä biojätteeseen saa laittaa. Hä-

meenlinnaisten biojäte päättyy Forssaan Envorille, jossa biojätteestä tehdään pääasiassa biokaasua, sekä kompostimultaa ja erityyppisiä maanparannustuotteita.

KOMPOSTOINTI ON PUUTARHURIN VALINTA

Jos kiinteistöllä kompostoidaan, ei silloin tarvita erillistä jäteastiaa biojätteelle. Kompostointi ei ole missään pakollista. Kompostoiminen vaatii enemmän viitseliäisyyttä, mutta kärsivällinen työ palkitaan omalla ravinteikkaalla lannoitteella tai mullalla. Kompostoidessa ruuantähteiden ja muiden biojätteiden tärkeät ravinteet saadaan uudelleen käyttöön, eikä kaupasta ostettuja lannoitteita välttämättä tarvita. Kompostori tyhjennetään itse.

Kompostorin pitää olla haittaeläimiltä suojattu (alle 7 mm rakokset seinissä), siinä pitää olla kansi ja taajamassa myös lämpöeristetty. Kompostoinnista pitää ilmoittaa jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen voi täyttää jätehuoltoviranomaisen verkkosivuilla www.kolmenkierto.fi/viranomaispalvelut. Jos olet ilmoittanut jätehuoltoviranomaiselle kompostoinnista elokuun 2022 jälkeen, ilmoitusta ei tarvitse tehdä uudelleen.

Milloin se tarkastaja sitten oikein tulee? Jätehuoltoviranomainen tarkastaa kompostoreja, mutta ilmoittamatta ei tulla. Tarkastuksessa varmistetaan, että kompostori on määräysten mukainen.

MISTÄ TIEDÄN PITÄÄKÖ MINUNKIN LAJITELLA BIOJÄTETTÄ?

Kiertokapula Oy on lähestynyt asukkaita, joita lajitteluvelvoite koskee, kirjeitse syyskuussa 2023. Jos et ole kirjettä saanut, kotisi ei kuulu keräysalueelle tai olet ilmoittanut hyväksytystä kompostoinnista jätehuoltoviranomaiselle. Vaikka kotisi ei kuuluisi keräysalueelle, voit silti tilata biojätteelle oman jäteastian Kiertokapula Oy:ltä. Tyhjennyshintoihin voi tutustua Kiertokapula Oy:n verkkosivuilla www.kiertokapula.fi

teksti Mari Salokangas, Jaana Santanen kuva Miika Kangasniemi

TYÖLLISYYSPALVELUT ETSIVÄT RATKAISUJA TYÖHÖN PÄÄSYYN

Työllisyyspalvelut siirtyvät valtiolta kunnille tai kuntien muodostamille työllisyysalueille 1.1.2025. Hämeenlinnan seudulla valmistelussa on TyöHämeen alue, johon kuuluvat Hämeenlinna, Hattula, Forssa, Humppila, Tammela, Jokioinen ja Ypäjä. Hämeenlinnan seudun kuntakokeilussa on kevästä 2021 valmisteltu siirtymää pohkien samalla sitä, millaisia asioita tulevaisuuden työllisyys- ja elinkeinopalveluilta kunnassa vaaditaan ja toivotaan. Kuntakokeilu on mahdollistanut uudenlaisia kokeiluja, ja jakson aikana on etsitty ja testattu toimivia malleja työllistymiseen.

Kuntakokeilun omavalmentajat tukevat työnhakijaa ja hänen urasuunnitelmiaan yksilöllisesti. Tavoitteena on työnhakijan työllistyminen. Apuna toimivat työnhakua sparraavat ja hyvinvointia edistävät dynaamiset palvelut sekä räätälöidyt tapahtumat, kuten Työnantajatreffit ja DuuniWork50+.

– Jos asiakkaalla on halu päästä työhön, tehtävämme on löytää ratkaisuja työhön pääsemiseksi yhdessä asiakkaan kanssa”, työllisyysjohtaja **Mira Sillanpää** havain-

nollistaa.

Työllistymiseen on usein erilaisia vaihtoehtoja – samanaikaisesti voi työskennellä osa-aikaisessa palkkatuetussa työssä ja toimia aloittavana yrittäjänä. Palkkatuen voi myös yhdistää oppisopimuskoulutukseen. Oma palkkatukioikeus tulee varmistaa työllisyyspalveluista.

YHTEISTYÖTÄ TEHDEN

Hämeenlinnan seudun hankkeet, kuten kuntakokeilun Loikka-hanke, etsivät sujuvia ja pysyviä polkuja työelämään. Olemalla osa hanketta työnhakija pääsee vaikuttamaan ja kehittämään työllisyyspalveluita. Yhteistyötä tehdään opiskelijoiden pitovoimaan keskittyvän sekä haavoittuvaisimmassa asemassa olevien nuorten kuulemiseen keskittyvän Kohti uutta -hankkeen kanssa.

– Merkityksellisyyskokemus on tärkeä jokaiselle meille, ja usein elinkeinoelämä ja oikeanlaisen työn löytäminen vahvistavat tunnetta, kertoo Kohti uutta -hankkeen projektipäällikkö **Anu-Rohima Mylläri**.

– Etenkin haasteita kohdanneet nuoret tarvitsevat palkkatyöstä, kuntouttavasta työ-

Kohti uutta -hankkeen projektipäällikkö Anu-Rohima Mylläri

toiminnasta, työkokeilusta tai -harjoittelusta nousevia onnistumisen kokemuksia.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN PÄIVITTYVÄ RAPORTTI

Ajankohtaista tietoa alueen työvoimapula-ammateista, palkkatasoista ja aloista, joilla on kohtaanto-ongelmaa:

tyomarkkinatori.fi/teemasivut/tyovoiman-saatavuus-ja-kohtaanto

